

САДРЖАЈ:

Историјат Богородице Љевишке

2. Архитектура Богородице Љевишке

Базилика из IX-XI века

Базилика из XIII века

Црква краља Милутина

3. Сликарство Богородице Љевишке

Иконографски програм живописа у наосу

Портрети Немањића

Програм живописа у осталим просторијама катедрале

Бочне капеле

Спољна припрата

Звоник и капела изнад спољне припрате

Облици, боје, пропорције, узорци

4. Закључак

ИСТОРИЈАТ БОГОРОДИЦЕ ЉЕВИШКЕ

Црква Богородице Љевишке је катедрална црква града Призрена и седиште призренске епископије још од времена византијске владавине на овим просторима. Саграђена је у десетом веку, као једноставна тробродна базилика у стилу византијске архитектуре, и посвећена је успењу Богородице.

Црква је вероватно страдала крајем дванаестог века у сукобима великог српског жупана Стефана Немање и византијског цара Манојла Комнена. Око 1214. године Немањин наследник на престолу, Стефан Првовенчани, прикључио је призренску област српској држави. После проглашења самосталности српске православне цркве 1219. године и црквене реорганизације, архиепископ Сава I је на место грчког епископа поставио српског. Црква је тада адаптирана, док је темељна обнова извршена током 1306/07. године у време краља Стефана Милутина, који је приложио цркви многа имања и друге приходе. Приликом те обнове, на темељима старе цркве подигнут је заправо нови храм. На спољашњем зиду, у централној апсиди, сачуван је натпис у опеци из кога се сазнаје да су обновом руководили призренски епископи Дамјан и Сава- будући архиепископ Сава III, а да су протомајстори били Никола и Астрапа. Предпоставља се да је Никола био протомајстор градитељ, а да је Астрапа вођа сликарске тајфе.

После проглашења српске патријаршије 1346. године, црква Богородице љевишке подигнута је на ранг митрополије.

Од Турака је први пут пострадала 1455. године, када су јој одузета сва имања. После друге сеобе Срба, црква је потпуно запустела. Турци су јој дизали минаре и преградили је изнутра, претворивши је тако у Атик, или Џуца џамију.

Слика 1: Богородица Љевишка прерађена у Џуца џамију

Да би је прилагодили захтевима својих верника и својих молитава, Турци су током времена извршили знатне промене на грађевини. Највише је страдао живопис. Требало га је коначно уклонити испред очију муслиманских верника, јер креч којим је претходно био премазан, није се лако хватао за глатку површину насликаних зидова. Фреске су зато изубијане оштрицом неког тешког сечива, па тек онда омалтерисане. Под силовитим и честим ударцима потпуно су нестали сви осетљиви делови живописа.

Тек по ослобођењу призрена 1912. година, џамија је поново постала православна богомоља, а 1913. године је са звоника уклоњено дозидано минаре. Сем тих, никакве знатније и значајније

промене нису извршене све до 1950/53. године, када је обимним конзерваторијским и рестаураторским радовима цркви враћен њен некадашњи изглед.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com